

De de două ori în septemana: **Joi-a** și **ominec'a**; era când va pretinde im-
portanță materielor, va eși de trei sêu
de patru ori în septemana.

Pretului de prenumeratiune,
pentru Austria:
pe anu întregu . . . . . 8 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . . . 4 fl. v. a.
„ patrarin . . . . . 2 fl. v. a.
pentru Romania și strainetate:
„ anu întregu . . . . . 12 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . . . 6 fl. v. a.

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. core-
spondinti ai nostri, și de dreptul la Re-
dactiune **Stationsgasse Nr. 1**, unde
sunt a se adresă și corespondintiele, ce pri-
vescu Redactiunea, administratiunea sêu
speditur'a; câte vor fi nefrancate, nuse vor
primi, era cele anonime nu se vor publică

Pentru **anuncie** și alte comunicatiuni de
interes privat — se raspunde câte 7 cr.
pe linia; repetirile se facu cu pretiu sca-
diutu. Pretiu timbrului câte 30 cr. pen-
tru una data se anticipa.

Budapesta, in 7 maiu n. 1875.

Èta ce culegemu în esștia din co-
respondintiele ce de 8 zile încôci ni so-
sira despre miscamintele politice-natio-
nali în părțile Aradului.

Precandu domni de la putere, fu-
sionati sub unu titlu nou, sub titlu de
„liberali,“ (ei liberali, pre cari noi n'am
avutu ocaziune de a îi conôsce decâtu
„despotici!) abiã crediendu-se prin ace-
stu botesu intariti si securati în dom-
ni'a loru magiara, de o data dederã na-
vala asupra nôstra si — pre cine nu-lu
putura cuceri cu mintiun'a, mi ti-lu lu-
ara în côrnelor loru cele mari si mi-ti-se
pusera a ne sterge formalmente din car-
tea esștintiei, — buna ôra în comitatulu
Aradului, constatatoriu mai totu din
Romani, eschidiendu din tôte siesse cer-
curile electorali pre candidatiu romani,
— totu atunci întielegint'a romana, ori
câtu altmîntre de sfasiata si improscata,
face încercãri de a se consolidã si de a-si
sustiené program'a nationale, dar in-
tempinã mari greutãti — firesce tocmai
în sfasierea si ne'ntielegerea propria.

O adunare generale a Reuniunii
tuturor Romanilor din comitatu a
fost conchiamata pe sambata, dupa mè-
diadi, naintea dominecii Tomei; dar cese
vedi! abiã se infacișara ca la 30 de inși.
Deci adunarea s'a prefacutu în conferin-
tia, èr aci s'au desbatutu asupra situa-
tiunei cu tóta francheti'a, de la anima,
pentru scopulu de a se inlesni si pregati
côntielegerea pentru urmatôr'iã di,
pentru carea s'a decisu a se amenã in-
trunirea adunãrii generali.

În urm'a discusiunilor mai lunge,
s'a ajunsu a se sulevã si constatã *trist'a*
aparitiune, cã zelulu si *energi'a* în lupt'a
nationale din anu în anu scade, în
cãtu pentru cause, pentru cari nainte cu
10 ani tóta lumea era gata la sacrificia,
astadi cu mari opintiri abiã mai poti in-
gagiã pre fôrte pucini!

Aci ajunsã discusiunea, ea luã una
facia fôrte seriôsã, inșã nu mai pucinu si
interesante. *Babesiu*, carele se aflã presinte
ca ôspe, luã cuvintulu si petrecutu de
cea mai încordata atentiune face celu mai
viu portretu alu timpului nostru, ince-
pendu dela 1860 si resp. 61, esplicandu
cum poporul de susu s'a datu îndemnu
d'a crede si a asteptã totu binele, si cum
credint'a si asteptarea poporul totu

de susu, consecintiminte a fost inșielata;
cum deci prin redicarea bunei sperantie,
zelulu si interesarea si poft'a de sacrifi-
ciu pentru binele comunu s'a redicatu si
potentiatu, èr dupa tristele esperiintie
din anu în anu, cã tôte cele bune si fru-
môse ce s'au promis de susu — n'au
fost decâtu vorbe gôle si amagiri amare,
naturalmente a trebuitu sê devina a nu
mai crede si a nu se mai increde si in-
teresã, va sê dica — a scapatã în zelu si
în poft'a de lupta si de sacrificiu!

„Cautati numai juru imprejurã, es-
saminati bine realitatea si constatati:
cari si câti sunt acei'a, ce de ani si pana
astadi au remasu credintiosi causei po-
porului? Luati gazetele de 15 ani în-
côci si vedeti — cari ômeni ai nostri
figurãu de matadori nainte cu 15, cu
10, cu 5 ani, si — câti dintre aceia au
mai remasu la partit'a nationale si câti
cu câte unu osu de rosu s'au retrasu si
nu vor sê mai scie de lupta?“

„Ei bine: dupa aceste esperiintie —
se mai pôte asteptã zelu si interesare
din partea poporului?“

„Apoi de alta parte si presiunea,
resp. persecutiunea din partea celoru de
la putere inca este din di în di totu
mai mare si mai necrutatôr'ia, astfelu
incãtu abiã pôte sê fie omu de caracteru
nationale si liberale resolutu si activu,
carele sê nu fie espusu la neplaceri, si-
cane, daune si chiar pericle din partea
puterii. — Ei bine, la aceste noi n'am
fost pregatiti, aceste ne suprindu, dis-
gusta si descuragiadia, si scotu din ac-
tivitãte!“

„Indesiertu au fost încercãrile ce
s'au facutu mai pretotindeni, dar spe-
cialmente în Aradu, d'a continuã si
usiurã lupt'a, prin primirea în taber'a na-
tionale si a celoru slabi de angeru, si
a celoru fora adeveratu devotamentu pu-
blicu; cãci desi capetele au remasu multe,
dar isbandele au fost cu atãtu mai pu-
cine! Cu cãtu periculu a crescutu, cu
atãtu nulitatea nôstra a batutu mai multu
la ochi.“

Dupa aceste positive esperiintie —
acuma ori-cine seriôsù a trebuitu sê pri-
cêpa cã — unde este reulu. Conferint'a
s'a si dechiaratu a fi deplinu luminata.

Manediã, adeca la dominec'a Tomii,
dupa mèdiadi, adunarea a fost multu
mai numerôsã, astfelu în cãtu spaciôs'a

sala în casele dlui *Dogariu* abiã ajungea
a cuprinde pre cei adunati. Aci s'au re-
petitu pre scurtu cele desbatute în con-
ferintia, apoi s'a pusu întrebarea:

*Ôre esștite vr'o causa, vr'unu in-
dèmnu sêu interesu, ca Reuniunea natio-
nale a Romanilor din comitatu sê incete
si membrii ei dôra sê se impreune cu par-
tit'a asiã numita liberale a domnilor de
la putere?*

Din tôte părțile, asiã dicendu în
unanimitate s'a constatatu cã — **nu
esștite!** Cã — facia de cele-ce es-
periarãmu pana acuma, nu este nici intru
interesulu patriei comuni, cu atãtu mai
pucinu în alu natiunei romane.

Partit'a fusionata a domnilor dejã
este atãtu de tare, în cãtu ea n'are tre-
buintia de noi si dejã nu ne ia nici in-
tr'o consideratinne, ci lucra oblu în con-
tra intereselor nôstre celoru mai eve-
dinti. Astfelu fiindu, prin impreunarea
si resp. contopirea nôstra în aceea, fora
sê fimu în stare a impedecã cãtu de pu-
cinu pre domni magiari în politic'a loru
cea stricatiôsã si nôue si patriei, numai
ne-am face responsabili cu ei impreuna
pentru acea politic'a, resp. în cãtu pentru
propriile nôstre interese nationale, ne-am
face vinovati de sinucidere!

Acest'a o data constatandu si re-
cunoscandu, adunarea si-decretã recon-
stituirea de sine, alegendu-si de primu
presiedinte pre dlu adv. *Nicol. Philimon*,
precum si ceialalti membri ai biroului, pre-
cum si o comisiune mai angusta, carea
cu biroulu s'a insarcinatu a purificã, rec-
tificã si completã comitetulu esșecutivu,
apoi a formã comitete cercuali si astfelu
organisandu partit'a nationale din comi-
tatu sê-si incêpa activitatea politica na-
tionale prin organele sale cu totu zelulu
si tóta seriositatea, dar tôte în cadrulu
legii, cu stricta observare a regulorlu
parlamentari, adeca a postulatelor de
leialitate si publicitate.

Astfelu inteligint'a romana din
comitatulu si urbea Aradului, acea inte-
ligint'a a cãrei spiritulu si caracteru na-
tionale inca n'a decadiutu si nici nu s'a
obositu în lupta, si-a luat u pusetiunea
facia de presinte si de viitorulu celu mai
de aprôpe. Ddiu sê ajute!

* * *

**Spre luare a minte dlorn deputati natio-
nali dela Diet'a ungrêscã:**

*Din partea mai multor dd. depu-
tati d'etali ai partitiei nationale am fost
recercati cu graiulu si în scrisu, dar si
din partea d-lui presiedinte alu Clubului
partitiei suntemu insarcinati a publicã,
cumca este mare necesitate, ca natnie de
inchiaierea Dietei, macar cu 3-4 zile,
toti deputatii nazionali sê se afle în capi-
tal'a tieriei, pentru d'a se consultã asupra
situatiunei, si pe temeulu esperiintelorlu
de pana acuma a se întielege în privint'a
manifestatiuniloru ce dôra ar fi a se face,
în faci'a miscãrilor electorali, intru
orientarea publiculu nationale.*

*Atragemu deci prin acest'a atentiu-
nea tuturorlu concernintiloru domni de-
putati asupra acestei necesitatii de multi
aduncu sentite. —*

Budapesta, in 7 maiu n. 1875.

Dilele cele dulci ale regimulu actuale se
pare cã au disparutu chiar asiã de curendu,
cum de iute se petrecu si septemanele de mere
ale mireteiloru. Celu pucinu asiã ce-va denotãu
fortunele fulgeratôr'ie ce se redicaru cu ince-
putulu septemanei asupra sa în ambele
Corpuri legiutorie ale tieriei, în Cas'a representa-
tiva la desbaterea de apropiare a bugetulu,
èr în cea a boieriloru la discussiunea proiectu-
lui pentru reducerea tribunalielorlu. Resbelu
formale i se anuciã regimulu si ici si colo.

În Cas'a reprezentativa pasl în arena
contra regimulu mai antaiu opusetiunea din
drept'a, br. *Sennyey* cu ai sei, si apoi cea din
stang'a. — *Sennyey* cu ai sei, ce e dreptu de-
ochiarã si asta data, cã vor sê facea regimulu
opusetiune loiale si de aceea în cestiunea de
apropiãre vor votã si regimulu actuale buge-
tulu; dar inșemnãrã cã votulu loru nu involve
sã încradere facia de regimu, ba chiar au des-
tula causa sê se pôrte cu cea mai mare nein-
credere facia de elu, cãci inca n'a presentatu
tieriei programulu seu de activitate. Nu numai
atãtu, opusetiunea din drept'a — avisandu la
abnormitatea parlamentaria cã se compuse
mai antaiu guvernulu si apoi si-formã elu o
partita, din cele mai eterogene elemente si cu
seducatoriulu nume de „liberale“ — aretã cã
guvernulu nu numai nu presentã o programa,
dar se pare cã nici nu pôte avé o atare, cãci
prin ast'a s'ar sparge taber'a eterogena. Tôte
enuntatiunile de pan' aci ale regimulu le clas-
sã opusetiunea de arme seducatorie pentru
alegerile viitôr'ie si astu-feliu se demascã com-
med'a de fusiunare si cu voturile oficiali de
incradere din provintia si se reduce la moti-
vulu de realizarea intereselor eustice, fora
cea mai pucina inșemnetate pentru binele
tieriei.

Programa positiva pentru viitoriu —
în restabilirea bilantiului statulu si cu pri-

FOISIORA.

ACTIVITATEA

Vicariiloru foranei episcopesci gr. cat. din districtulu
N asadului, dela infantierea vicariatululu pana la Vica-
riulu Anchedimu Popu închisive.

V. Vicariulu Macedonu Popu.

— Urmare. —

În fauru 1851, venindu ordinatiune
pentru desfiintierea institutulu granitierescu
din Transilvania, si chiamandu-se toti re-
presentantii comunelor la publicarea ace-
steia în Naseudu, mi-s'a comunicatu din par-
tea comandei militari sê mie acea ordinatiune,
prelangã aceea cercare oficiôsã, cã sê-o facu
cunoscuta în limb'a nôstra reprezentantiloru
comunali. Acest'a am sê plenit'o dupa finirea
cultulu divin în present'a vicecolonelulu
Resper, a mai multor oficiali militari, spu-
nendu-li, cumca Maiestatea sa Imperatulu si
Regele recunôsce cu multiamã servitiile
loru militari, facute mai în unu seclu pentru
monarchia si Tronu, si numai din cause in-
alte de statu a aflatu de lipsa desfiintierea
institutulu granitierulu din Transilvania si sê
prin acest'a inalta dispusetiune a avutu nu-
mai scopuri salutarie pentru ei, cãci pre ve-
nitoriu vor avé de a se ocupã numai cu lucruri
loru economice, cari — fiindu acuma li-
beri destrapatiele militari — lu-vor poté im-

plini cu mai mare acuratetia, decâtu pana
acuma.

Cu tôte laudele si recunoscintiele, po-
porulu a fostu neîndestulitu cu aceste mesuri,
fiindu cã s'au pusu în rendu si diinsii, cã fi-
deli ai tronulu, cu granitierii de Secui, cari
se ostine în contra Tronulu.

Cu ordinatiunea, venita despre desfin-
tiare, li-s'a recunoscutu de una data fondulu
de monturu si fondulu scolastecu, infintiatu
din dreptulu càrcimariului de trei luni, pen-
tru scôlele confesiunali nationale de proprie-
tate nedisputavera si prin urmare s'a lasatu
în voi'a granitieriloru a dispune despre ace-
stea dupa placulu loru, dandu-li-se totusi acelu
parintiescu consiliu, cã fondulu scolastecu
sê-lu lasu totu pentru acestu scopu, si celalaltu
fundu, adeca a monturulu, sê-lu destinedie
totu pentru scopuri scolastece. — Vediendu
eu din acest'a ordinatiune, cumca amentie-
tele fonduri s'au recunoscutu de proprietate
a granitieriloru, am luat consiliulu Inaltu-
lui guvernulu — pentru întrebunãrã aces-
toru fonduri — de alu meu, si cã sê potu reesî
cu elu, am chiamatu la cas'a vicariale, inca
înainte de adunarea reprezentantiloru comu-
nali, pre directorulu scôleloru normali *Moise
Panga*, pre locotenentele *Petru Tãncu* si pre
invetiatoriulu normale *Vasiliu Nascu*, spre a
ne contielege despre modululu cum adeca am
poté aduce pre reprezentantii comunelor, cã
aceste fonduri, si osebitu fondulu monturulu,

sê le lasu pentru scopuri scolastece, si anu-
mitu pre cestu din urma pentru stipendie,
impartinde studentiloru dela gimnãsie, aca-
demie si universitatii, cari vor avé calculi
buni, èr pre cealalte pentru scopulu men-
titu la infintiarea loru, si în casu de convo-
ire despre alegerea unui comitetu de 12 inși,
adeca dela fiacare compania unulu, sub pre-
sidiulu vicariulu. Dupa mai multe vorbe si
desbateri, am convenitu intru aceea, cã atãtu
noi, cãtu si alti inteligenti mireni si preoti,
cunoscuti de zelosi pentru binele comunu, sê
svatuéaca pre reprezentanti, cã sê lasu nu-
mitelu fonduri pentru aceste scopuri. Si în
adeveru ni-a si succesu, fara mari dificultãti,
a-ii aduce la acest'a convoire si lasare, osebitu
pre reprezentantii dela diece companie, si nu-
mai cei dela companiã I. si II. a Bud-
c u l u i si M o n o r u l u i, steruiãu mor-
tisiu impartirea fondulu de monturu între
comune; ci dupa mai multe invetiature mo-
rali si aretarea urmãrilor celoru rele ce ar
vonî din asta impartire, cum si a celoru bune,
deca fondulu de monturu se va lasã fondu de
stipendia, s'au convoitu sê acestia, si asiã
apoi luandu-se cu totii la protocolu si respi-
candu-si în acest'a convoire în numele co-
munelor, si subscriendu-lu în present'a co-
mandantelu de regimentu *Resner*, s'a alesu
unu comitetu de 12 inși, sub presidiulu vica-
riulu foranou episcopescu, pentru luarea în
sêma si manipularea acestorlu fonduri, dupa

care reprezentantii s'au lasatu sê-se întorca
la ale sale, èr protocolulu s'a susternutu gu-
vernulu civile si militariu, si care s'a apro-
batu de impreuna cu comitetulu, esã organu
alu comunelor în obiectulu acestorlu fon-
duri. —

Acestu comitetu, osebitu inșe membrii
cu locuint'a în Naseudu, între cari sunt a se
numerã locot. *Petru Tãncu* si invetiatorulu
Vasiliu Nascu, sub conducerea vicariulu a
si inceputu agendele sale, desi numai pre
papiru, va sê dicea a dusu tôte socotelele des-
pre capitalile ambelorlu fonduri, tienendu-le
în evidintia, si a portatu tôte corespondintiele,
atãtu cu pretur'a si prefectur'a, — *Bezirks*
und *Kreisamt* — cãtu si cu guvernulu, sub
subscrierea vicariulu ca presiedinte.

Acest'a a fost sî midilectoriu de fondulu
monturulu, dupa desfiintiere la vre-o câti-va
ani, s'a immultitu cu vre-o 40.000 fl., cape-
tati dupa multe scrisori dela erariulu mili-
tare, ca de desdaunare pentru monturulu
loru de casa, ce s'au stricatu în garnisone,
unde trebuia acelu erariu sê li dèc vestimente.
Acestu comitetu a lucratu forte multu în
caus'a acestorlu fonduri si numai represen-
tatiuniloru celoru energice ale acestui comi-
tetu este de a se multiamã cã osebitu fondulu
monturulu nu s'a inșchicitu sub absolutismu,
pre cum se intentionã în anii 1855 — 57,
cãndu pretur'a Naseudulu voiã stergerea din
viêtia a acestui comitetu, ce inșe nu i-a suc-

vire la reformele interne in sistema — caru' deci opusitiunea din drept'a, ca asi'a alego- torii s' de scie cui si de ce vor s' si de voturile la alegorile viitorie. —

Si acestei pretensiuni se alatura si opu- setiunea din stang'a, mai cerendu declarari si cu privire la afacerile comune, si dechiarandu, ca la casulu contrariu nu vor vota regimului actualu apropierea bugetului.

La tote invinurile gravi regimulu nu sci'u s' respunda cu alt'a, decatu cu repetirea ca nu pote s' dea ac'u programa specialu, ci va face ac'est'a mai tardiu, in sesiunea vii- toria. Si fiindu-c'a ac'esta repetita promisiunea nu mai plateste nemica, ci se ceruse programa reale, regimulu prin suflutulu seu, C. Tisza, se aperd' si prin sarcasme votamatorie si glume necalite si prin amenintari neparlamentari. Erau inso superflue chiar si acestea, caei mare e taber'a ce jura orbesce in vorbele regimului. Si ac'est'a — joi si puse capetu atacu- riloru si aperiatorilor provocate, fora se fic silitu guvernulu s' dea tierci o ic'ona positiva despre planulu seu de regenerarea patriei. Bugetulu s'a votatu deci regimulu si numai pre langa promisiunea, ca intentiunea re- generarea tierci!

Peste totu inse celo patru dile de lupta din cas'a reprezentativa documentara, ca nici opusitiunea din drept'a, nici guvernulu nu au curagiu s' presente nainte de alegeri o pro- grama precisa, ca asi'a s' pota care de care seduce mai tare pe alego- torii prin nimbulu personelor ce-su suflutulu partiteloru! Ac'est'a imprejurare s' nu o tre'em cu vederea.

Tabla boieriloru incepu lupt'a contra regimulu mercuri la desbateru proieptulu pentru reducerea tribunalieloru de prim'a instan- tia. Si aci partosani de ai lui Sennyey incepu lupt'a, in frunte cu judele curiei, G. Mailatu, combatendu proieptulu in dispu- sitionile de amovibilitate judiloru. Si aci gu- vernulu cadu cu proieptulu seu, votatu de ja de parinti tierci in cas'a reprezentativa.

Proieptulu respinsu inse arc s' vina in scurtu erasi sub discussiune in Cas'a de susu si atunci de securu va fi primitu, ca numai cu 2—3 voturi se respinse, er regimulu are des- tute unelte si in cas'a boieriloru numai ca nu fusera atunci la indemana!

Diarietile magiare publica o epistola a lui Kossuth cu privire la miscamintele in- dustriale din Ungaria. In ac'esta epistola inse reflecta s' la evenimentele politice din urma, atacandu pre C. Tisza, ca a parasitu terenulu de opusitiune facia de afacerile comune, si facendu-lu responsabilu pentru urmari. „C. Tisza este de vina, scrio Kossuth, ca nu mai existiesti cestiune magiara separata, si ca Un- garia se priveste in Europa de complice a Austriei si prin urmare la unu conflictu euro- peanu are s' fie pedepsita Ungaria casi Aus- tria, si pentru acestu casu si este unu Hohen- zollern ca antepostu la Bucuresci si ac'estui-a nu i va strica nimica se capete Ardealulu si inca o partecua. Dedu renunca la prezentele Ungariei, er Tisza compromise viitorulu ei!“

Opiniunea publica in revolta.

Sub acestu titlu vremu s' scriemu despre serioasele demonstratiuni, ce avura locu in Gratz, capitala Stiriei, in dile de 27, 28 si 29 aprilu a. c. in contra principelui Alfonso, infante de Spania si in contra socele sale Maria, pore- clita Dona Blanca, principesa de Portugalia.

Numitul Don Alfonso este fratele pre- tendintelu de tron Don Carlos, carele de 3 ani a aprinsu fact'a resbelulu civilu in Spania si a provocatu versari de sange infricosiate in- tre frati.

cesu. Acestuia este de a se multiam, ca char- tiele de statu, proprietate fondulu scola- tecu a tuturor comuneloru din districtu, cumperate inca sub institutul granitieri, s' au reintorsu comuneloru, dintre cari acum suntu cele mai multe proviedute cu fondu scolastecu, — si totu lui ca din fondulu mon- dularulu au inceputa a se impartu stipendie pentru studentii din acestu districtu, amesu- ratu vointiei comuneloru, respicata cu oca- siunea desfiintaro, desi cam tardiu, mai la diece ani. — De nu ar' fi fostu acestu comitetu, nu sci'u ce s' ar' fi alesu de acestu fonduri. —

Cu desfiintarea institutulu militare s' au predata beserecaniloru tote ratiunile beserecesci de impreuna cu conspectele despre venitele tuturor besereceloru, si prin urmare mai dupa unu seclu a venit juredictiunea beserecesca in posesiunea dreptureloru sale, avute inainte de desfiintare, si asi'a au ince- putu preotii cu curatoarii a duce ratiunile beserecesci, cari apoi vicariulu le revedea in totu anulu si-si da silintia a immultu preventele, precum in adaveru s' au s' immultu in mai multe parochie prin cestiunea mai multoru pamenturi comunali in favorea besereceloru.

In Bistritia se afia la judecatori'a dis- trictuale unu cancelistu, cu numele Gregoriu Viteazu. Ac'est'a, ca omu teneru si cam vertosu, vorbindu cate tote in contra regimulu absol- utistulu, si pomenindu odata la unu prandiu

In acestu cumplitu resbelu civilu, pana catra capetulu anulu trecut, Don Alfonso a figuratu ca unu comandante fruntasu, si ca stare, insocitu de socea sa Dona Blanca in tote ata- curile esecutate cu corpulu seu de armata, li s' a latitu in lume fama despre nespusa cru- delitate, nenumerate acte de vandalismu si o barbaria ne mai pomen ta in istoria resbeloru seu chiar a resbeloru in timpul de astadi!

Ca de esemplu amentinu, ca li-a mersu ingrozitori'a veste, a toca lui Don Alfonso si Dona Blanca, cumea de la prin ocuparea vre- unui locu de alu contrarioru, seu si numai din intemulare, punendu man'a pre republicani, armai seu nearmati, ac'estia a comand'a si chiar sub ochii loru s' au sapusu la cele mai crudi si batjocuritoris tractari, jafuri si ucideri; ba inca, cumea la comand'a Inaltei D'ome, femei onorabili s' ar' fi batutu in vergele pon' la sange, s' ar' fi desbra atu in pele si ungendu-se cu pe- cura s' ar' fi tavalitu in pene, apoi astfelu im- penate s' ar' fi legata pe cate o martioga de asinu seu catru si s' ar' fi menatu pe strate in- tre cele mai urte lasute si bat'ai; mai multu, ca in unele casu si chiar pe barbati, punendu dupa ei soldati cu baionetele, ii-ar' fi silitu s' si bata in vergele — pona la sange — pre iubitele loru socei si alte acte de cele mai infioratorie.

Destulu ca, in timpul mai nou, crudimi si barbarii, ca cele ce se atribuie lui Don Alfonso si socele sale, nu s' au mai auditu! Si gu- vernulu Spaniolu de astadi toemai pentru ac'est'a a facutu procesu criminalu principelui si principesei, curentandu-i pana si prin strai- netate, ca s' se prinda si pred'e in manele dreptati.

Intr'aceea Don Alfonso, venindu in cavasi conflictu cu frate-seu, a parasitu campulu de gloria (!) si a venit in ferocita nostra Austria, prezentandu-se Dominatoriulu nostru — ca ru- denia, a nume ca cumnatu cu fratele MSale, Carolu Ludovicu, (tinendu ac'est'a de muiere pe sor'a Dinei Blanca,) si apoi asiediendu-se la Gratz, unde are unu palatu frumosu si romantecu, si unde catu-va timpu trai in pace, cercetandu cu Dona Blanca mai in tota diu a regulatu biseric'a catedrala.

Acuma de o data telegrafulu din Gratz surprinse lumea cu picantele scire, ca marti in 27 aprilu Don Alfonso si Dona Blanca, esindu din biseric'a, candu s' se urce in trasur'a ce ii astept'a, fusera uritu insultati si injurati de ca- tra studentii de la Universitate cu „pereat!“ scomotosu, num ndu-se lotri, talhari, jafuitori, calai si mai cate tote, la care ocaisiune Don Alfonso s' fo luat nou aeru provo'atoriu si desconsideratoriu! Polit'a a intervenitu, ape- randu pe atacati si infrenendu fur'a studen- tiloru.

Manedia, mercuri in 28 aprilu, demon- stratiunea de ja intrarea in biseric'a s'a repe- titu de unu numeru multu mai mare si intr' unu modu multu mai periculosu; polit'a cu mana armata a respinsu si urmaritu pre studentii pana in Aula Universitarii arestandu vi'o 20 de insi si din intemulare si pre unu profesore; pre- candu alta multimo a urmaritu pre Don Alfonso in biseric'a si imbulsindu-se asupra-i, se dice ca l' ar' fi palmuitu bine si scipuitu in faia, nu- mindu-lu fera selbatea si mai cate tote! Pol- it'a numai cu anevioa a fost in stare a-lu sco- te din manele multimei si a-lu escorta pon' la cur- tea sa; dar turburarea s'a continuatu tota diu s' pona tardiu catra mediulu noptii, luandu ac'u parte la turbarari glotele, strigandu si injurandu si aruncandu cu petre — pana s' in milit'a ce a fost comandata asupra turbaratoriloru ordi- nei si linisei.

Numerulu poporulu, ce a continuatu manifestatiunea a dou'a da se puno peste 10,000, pentru a carui infrenare, afara de po-

litia, s' au mai pusu in miscare totu diu'a si tota nopta si inca a toia dia — unu batalionu de pedestrimu si doue escadrone de usari, in- templandu-se multe arestari si — vulnerari atatu intre poporu, catu si intre soldati si politia.

A fost o adeverata rescolba a opiniunei pu- blice in contra faimosiloru ospeti pre nalti ai monarchiei.

Joi in 29 aprilu spiritele nu s' au alinatu, dar naltii ospeti, cedendu rogarei primariu- lui urbei, au remasu a casa; er poterea ar- mata a impodecatu cu asprime adunarea glo- teloru; studentii, amenintati cu inchiderea universitarii, nu s' au mai miscatu. — De sambata in coci s'a respanditu, dora din adinsu, fals'a fama, ca Don Alfonso si cu Dona sa ar' fi parasitu Gratiulu si s' ar' fi mutatu in palatulu imperatescu din Silisburg. Astfelu spiritele s' au asiediatu; dar — cu atatu mai multu s' au turburatu credintia naltai stepa- niri, ca — poporulu nu cugeta, nu sente, nu este impresionabile de nemica. Pana si MSale in calatoriu prin Dalmatia s' si fi causatu multa necasu cole intemplate si mai vertosu caei — nime nu sefe positivminte, ca — de unde s' a datu impulsulu spre ac'est'a miscare scandalosa!

Don Alfonso si cu Dona Sa, cercotati fi- indu in momentulu necasulu loru de duoi diaristi din Viena, jurandu afirma ca cole ce se respundescu despre crudelitatele loru pan' la un'a sunt scorniture routatiune. D'alta parte multe foi pretindute, ca demonstratiunile sunt productulu baniloru si intrigei prussiane; caei dlu Bismark este inamicu de morte Car- listiloru pentru motivele controverseloru sale cu pap'a.

Ajunge ca — in privintia lui Don Al- fonso si a demonstratiuniloru, incercandu-se a se lamuri adaverulu prin interpelatiuni in Diet'a Stirei, ac'est'a s'a impodecatu de gu- vernulu.

Nu ne miramu deci, ca lumea totu mai multu se pleca a crede — lucrurile, cele mai triste pentru vedia monarchiei nostre. Eta — buna ora, cum „Politik“ din Praga se sprime in ac'esta privintia in nrulu seu de marti:

„Tre dile si trei nopti autoritatele pu- blice nu potura suprima excesselu, urdite prin intertari prussiane. Polit'a municipale, lo- cutenintia prussiane, usari, infanteria multa, etc. etc. ba nici autonomele organe ale Univer- sitatii, toti acesti factori ai poterii constituti- onali, de trei ori 24 de ore lucrara cu bate si baionete, cu latulu si asocuitulu sabieloru, spre a stinge mic'a racheta de focu, pre care li a aruncat' o influinta prussiana in ouibulu pen- sionistiloru de la Muro. Dar — ce ar' sef in- cepe ac'est'a, deca totu de acea mana erostrateca li s' ar' arunca schinteu'a in Viena, cea incar- cata de materia aprindatori'a!“

Ca de inchialare insemnamu, ca ac'u — dupa asiediarea spiriteloru, facendu se cer- tare, senatulu universitarii disolv'a tote reu- niunile studentiloru, chiar si a celoru nevino- vati, si intre ac'estoa s' sciputatea studentiu- loru romani. —

Catra p. t. membri ai partideloru romane din Transilvania.

Sunt numeroase ocaisiunile, unde flui mai destinti, energiosi, luminati si devotati ai cutaru poporu potu da probe stralucite despre grigea de interesele ac'estui-a, despre abnegatiunea-li eroica si zelulu loru sinceru nationale si patrioticu; inse dora nici-odata mai stralucite de catu cu ocaisiunea alegeri- loru dietali in cutare statu constitutionalu. Alegerea de deputati pentru Diet'a tierci e

petra din capulu anghiuului a constitutiunii si constitucionalismulu unui statu. Acestu dreptu cetatienescu, pre catu de frumosu, pre atatu si ne-pretiabile, cuprinde in sine ca un'a adeverata piciede a Pandorei, possi- bilitatea tuturor bunetatoru politice-soci- ali, intiesuali si materiali pentru tiara si poporu, deca acelea prin indiferentismu, im- parachiari, abusuri si alte asemeni, nu le vomu lasa s' ni scape din mani.

In patri'a nostra, precum se scia, preste siepte-optu septemane inca vor fi alegeri diet- tali; si ore care patriotu adeveratu, care flui credintiosu a natiunii sale s' nu se intere- sedie de ele, si s' nu fia ingrigiatu de decur- gerea si modulu reusitei loru? — Prin ele se voru decide mare parte destinele tierci no- stre, si in ac'est'a ale natiunei romane, pre unu lustru de ani inainte; de unde e invode- rata necesitate imperativa de a ne sulfulca de cu bunu tempu, spre a ni defige facia cu cestionatele alegeri un'a tienuta barbaratesca, nu numai corespondatoriade adeverateloru in- terese ale poporulu, ai carui flui ne mandrimu a fi, ci si de ma de insemnetatea natiunii ro- mane in ac'est'a patria.

Din asemeni consideranti emisese sub- scriisii cunoscutulu loru Apelu Fratiescu, pen- tru tienerea unei conferentie romane trans- silvane inainte de desu memoratele alegeri dietali, care apelu de mai tota intielegintia nostra fiindu apretiuutu dupa intentiunea lui sincera romanesc'a — in urmare pentru sta- bilitatea loculu unde? a timpulu candu? a persoanei, au personeloru prin cari? si mai alesu a modalitatii dupa care se fia conchi- mata conferintia? — la dorintie mai multi- laturali se tienu in 11 aprilu a. c. la A.-lu- lia una consultatiune prealabile de mai multi barbati romani fruntasii.

Acesti-a dupa seriose desbateri, in con- tielegere fratiesca statoriu, ca: „membrii partideloru romane din Transilvania s' se con- voce la conferintia generalu in Sabiu, spre a se pronuncia asupra tienutei politice a Roma- niloru facia cu alegere dietali, convocarea propria a conferintiei cum si defigerea dilei intr'unu terminu anumitu, ca adeca intre con- ferintia si alegere dietali s' remana unu in- tervalu de 30—40 dile, incredintandu-o subsemnatulu clubu; mai adaugendu si ace- ea, ca „catra presantiele loru p. p. metropolitu de Blasiu si Sabiu, ca capi basericesci ai Ro- maniloru, clubulu s' indrepte specialminte o rogare, ca efluintia dorintiei nostre a tuturor, precum ca excelentiele loru asemeni s' nu pregete a partecipa la conferintia.“

Conformu ac'estei insarcinari, dupa ce ac- tulu alegeriloru dietali se pronuncia intre 1—15 iuliu st. n., subscrisii grabescu a conchi- ma pre p. t. membri ai partideloru romane din Transilvania la o conferintia generalu, tie- nenda in Sabiu la 23. maiu st. n. a. c. spre a nu pronuncia asupra atitudinii politice a Roma- niloru ardeleni facia cu alegere dietali.

Fia-ni iertatu, facia de suprem'a insem- netate a causei a da espressionu firmei spe- rantie, ca barbati nostri intieleginti si ma- turi din tote anghiuurile belei Transilvanio nu voru cutia, tempu spese, nici ostenele, spre a concurge cu luminele loru la foricit'a deslegare a cestiunii. Mam'a iubita, dara multu cercata, natiunea, cere in strimtorarea sa concursulu tuturor filoru sei buni si fideli. Faca cerulu, ca la intentiunata conferintia s' se afie intr'un'a lamur'a natiunii si intielegi- ntiel' nostre ardeleni, si s' de de totu mana cu mana, cei cu anima romana. In unire sta po- terea. Faca cerulu, ca ofat'a conferintia ge- neralu s' ni aduca pre ranele aniloru din urma acelu remediu, balsamulu unirii, cu care

in gluma despre nescari brosiure revolu- tiunarie, scrise in limb'a romana de nescari boieri romani, afatori in Parisu, si tramese de ac'estia in tote partile Romanimei, a venit in desputiune la politia. Ac'est'a i-a cercatu intru o nopte tote cartile si scrisorile, ci ne- aflandu nemicu la dinsulu, de bucuria elu a scrisu invetiatoriulu V. Nascu in Nascudu o scrisore, in care lu-face atentu, ca decumva are atari brosiure seu elu seu eu, se-le damu foculu, ca pre elu l'a cercatu politia si pota s' se cerce si pre noi. — Scrisorea ac'est'a, venindu — nu sci'u cum — in manile politiei si rumpendu-o, a datu ansa de in octobre 1853, candu dormiam mai bine, la 11 ore noptea, comisariulu civilu Krommer, judecatoriulu Fischer si locotenentele Simionu Varovianu, mi-au calcatu cas'a si mi-au cercatu tote scri- sorile si cartile, ci n' au aflatu nemicu. Pro- langa tote ac'estea fui trasu la respundere si luat la protocolu inaintea amentitoru co- misari, ca in stare de asediu, si fui silitu a audi nescari imputari — pentru amentirea numelu Vitez — dela principele si guverna- toarele civile si militariu Schwanzenberg, care era in aceea persvassiu, ca eu asi fi statu in corespondintia amicabila cu ac'est'a, dar caruia — cu ocaisiunea venirei sale la Nascu- du, in primaver'a anulu 1852 — in o audi- intia mi-au luat voia a-i descoperi adave- rulu pre scurtu, si apoi maipre largu in urma- tori'a scrisore;

Als ich das grosse Glück hatte Euer Durch- laucht in Nassod*) meine Ehrerbietigkeit zu bezeigen habe die traurige Erfahrung gemacht, dass ich vor Eh. D. nicht am besten stehe, ja sogar schlecht be- schrieben worden bin.

Die Pflicht und Schuldigkeit eines jeden Men- schen ist, sich — wenn sein moralisches oder poli- tisches Betragen verdächtigt wird — zu rechtfertigen. Entschuldigen daher E. D. die Erfüllung dieser einem Jedem so theure Pflicht.

Der bei dem k. k. Retteger Strafgericht an- gestellt gewesene Kanzelist Vitez, dessen wegen ich so viele Unannehmlichkeiten hatte, ja sogar der kriegs- gerichtlichen Untersuchung unterzogen worden bin, hat mich bloß ein einziges Mal, gelegentlich seiner Anwesenheit in Nassod, besucht.

Ich habe gesehen, dass er ein k. k. Beamter sei, folglich habe ich ihn mit der gebührenden Ehre empfangen. Weder früher habe ich ihn gesehen oder

gekannt, noch seit der Zeit einen Verkehr mit ihm gehabt.

Dass ich in der ganzen Sache unschuldig war, beweist der Umstand, dass die Commission, welche in der Nacht meine Schriften und Bücher untersucht, nichts Verdächtiges gefunden hat. — Aber auch die Anderen, deren Häuser untersucht wurden, sind un- schuldig. Dies beweist die hohe Verordnung, mittelst welcher jede weitere Untersuchung in dieser Ange- legenheit eingestellt wurde. Nie in meinem Leben habe ich mit politisch Verdächtigen ein Verkehr oder Briefwechsel gehabt und sollte sich bestätigen, dass ich mit solchen verkehrt habe — soll nach dem jetzt bestehenden Kriegs-Gesetzen schonungslos bestraft werden.

Geruhen E. D. über mein sittliches und poli- tisches Betragen die Herrn Generale Krätner, Urban, den Obersten Szabó und den Majoren Klokočan, welche in Hermannstadt sind, und

*) In traducere romana. Candu am avutu marea norocire a-mi areta reverintia Serenitatii Vostre in Nascudu, am facutu trist'a esperintia, cumea nu stau pre bine inaintea Serenitatii Vostre, ma chiar sum reu descrisu. Obligamentulu si detori'a facarui omu e, a se justifica, candu devine suspecta portarea sa morale seu politica. Esecutiu-mi dara S. V. implinirea ac'estui obli- gamentu atatu de scumpu pentru ficine.

Cancelistulu Vitez, care fusese aplicata la c. r. judecatoriulu penale a Reteagului, pentru care am avutu atate neplaceri, ma am fost chiar trasu in cercetare inaintea judecatii belice, m'a cercatu numai odata, cu ocaisiunea fiantiei sale in Nascudu.

Eu am vedutu, ca e deregetoriu c. r., prin ur- mare Pam primitu cu onorea cuvenita, Nici Pam vedutu seu cunoscutu mai inainte, nici am avutu de atunci co- municatiune cu elu.

Cumca in tota caus'a sum nevinovatu, documen- tedia imprejurarea, ca comisiunea, care mi-a cercatu

noptea scrisorile si cartile, n'a aflatu nemicu suspectu. — Dar si ceialalti, ale caroru case s' au cercotatu, suntu nevinovati. Ac'est'a o documentedia inalt'a ordinatiune, prin care s'a sistatu tota cercetarea in ac'esta afacere. Nici odata in viet'a mea n'am avutu comerciu seu co- respundintia cu individi suspecti politice, si decumva s' ar' documenta, cumea am comunicatu cu atari, se flu pe- depsitu fara cutiare dupa legile belice, ce existu acuma.

Indurati-ve S. V. a intreb'a despre portarea mea morale si politica pre domni generali: Krätner, Urban, pre colonelulu Szabó si pre majorulu Klokočan, cari sunt in Sabiu, si in tempulu granitiei si a fostei revolutiuni au avutu ocaisiune a cunosce faptele mele. — Indurati-ve S. V. a primi asocurarea, cumca fiacare Romanu e unu suditu credintiosu si loialu alu Majestatii Sale. c. r. ap. si e petrusu da convingere, cumca nu- mai in alipirea tare de inaltulu regimu si-pote afia des- voltarea nationale si fericirea.

Escusati-mi S. V. limbajulu si primitu cu inda

sant'a cauza a natiunii rom. va fi de diume-
tate cascigata.

Din sedinta comitetului „Clubului
membrilor romani ai Comitetului comita-
tense alu Cosiocnei.”

Clusia, 27 Aprilie 1875.

Presied. clubului: *Alexandru Lazaru*;
vice-presiedinte: *Greg. Silasi*; cassariu: *Greg.
Chifa*; notariu: *Vict. Russu*; membrii: *Gavr.
Popu*; *Vas. Rosiscu*, *Laz. Baldi*, *Ioanu Pe-
tranu*.

Budapesta in 6 maiu 1874.

(*Solenitatile de la instalarea in scaunulu
episcu din Aradu a noului Eppu Ioanu Me-
tiani.*) Candu venim sa luam notiia des-
pre solenitatile, impreunate cu instalarea
epului I. Metianu, templata domineca la 2
maiu n. a. c. premitom ca dñii de la sino-
dulu din Aradu trebe sa fie forte ocupati cu
afacerile lor, de nu ni descrie nici unulu
mai pre largu aceste solenitati. Astu-feliu
damu unu reportu despre decursulu actului
de instalare dupa descrierea diuariului „Arad.
Z.” completandu din partea nostra unele pu-
cine ce ni se impartesira.

Amentitulu diuariu, sub datulu de 3
maiu scrie: „Instalarea solena a epului I.
Metianu se tempa ieri nainte de amediadi —
Solenitatea besericessa se incepu la 9 1/2
ore nainte de amedi. Eppulu veni din resiedin-
tia la basoreca in trasura, insocitu de delega-
tulu metropolitanu, protopresbitorulu I. Ha-
nia din Sibiu.

„La port'a principale fu primitu de in-
trogu clerulu diocesanu, in ornate besericessi,
si de o multime de ministranti, cari cu toti
si cu mandatiulu metropolitanu lu-potre-
cura pana la scaunulu episcu. La trept'a
cea de desuptu a acestui-a stote eppulu, si de
a drepta lui se puse delegatul metropolitanu.
Acest'a adres'a cãtra adunare o cu-
ventare, prin carea fece cunoscuta dele-
garea sa si scopulu ei, si apoi se cetira atãtu
diplom'a reg. de denuire, in l. magiara si in
cea romana, cãtu si gramat'a metropolitanu. In
acest'a se istorisic actulu alegerii de eppu, exa-
menarea canonica, confirmarea pre nalta a pro-
motiunii si se insirara si meritele si virtutile
noului eppu. Dupa ce se cetira acesteã,
mandatiulu metropolitanu si-continua vor-
birea, desfasurandu insemnetatea demnitãtii
epesci si nalta si momentosa ei chiamare si
inchiaã, constatandu ca I. Metianu s'a aflatu
pe deplinu corespondentioru la acest'a demni-
tate, atãtu dupa preserisele besericossi,
cãtu si dupa cele ale statului. In urma invita-
pe eppu se se asiedie in scaunulu episcu.

„Dupa acest'a instalare solena, eppulu
se naltia la scaunulu episcu si de aci, dupa
ce binecuentã poporulu, adres'a o cuventare,
ce tieni mai o ora intrãga. In acest'a cuven-
tare si-desveli programulu besericescu, de-
chiarandu ca chiamarea sa, normata prin le-
gile besericessi si civili, este: *a latã lumina si
moralitate*; lumina prin cuventu, prin inve-
stiatur'a cuventului lui Ddieu, a adeveratãtii;
— *moralitate* prin esemplulu seu si alu cle-
rului sou in vietia si lucrare.

„Acest'a cuventare fece o impressiune
forte puternica asupra multimei ce impluse
besereca catedralu. La capetulu vorbirei Ep-
pului resunara din tote partile strigãri intu-
siastice de: „Sã traiesca!” Cu atãt'a se finl in-
stalarea.

„Dupa aceea se incepu miss'a, si dupa
datena eppulu fu invescu cu ornatele
episcopessi de cãtra preotimea celebrante, in
medilocolu besericessi si intre cantãri. Miss'a
tieni o ora.

„In decursulu missiei se consacra intru
archimandritu vicariulu episcu de pana aci
si protosincelulu, A. Popu.

„Dupa inchiairea solenitãtii besericessi
eppulu primi in resie'ntia visitele clerului,
membriloru sinodului, consistoriului si a mul-
toru deputatiuni dia apropiare si departare.

„La 2 ore d. m. se tieni in sala de la
otelulu „Crucea alba” unu prandiu stralu-
citu, la care se tienura mai multe toaste. Pri-
mulu toastu l'a tienutu eppulu intru sane-
tatea si binele M. L. a Regelui si Re-
ginei si alu augustei dinastie. Apoi
toastã totu eppulu intru binele regimului si
a legelatievei tieriei, a armatei comuni si a
militiloru si reprezentantiloru de facia a
acestora. — Primariulu I. Szalaz tieni alu
doilea toastu, in limb'a magiara, intru sane-
tatea noulu eppu. — Alu treilea toastu lu-
tieni totu eppulu intru sanatatea metropoli-
titanu toastã intru sanatatea eppului, pentru
binele diocessi si intru sanatatea membriloru
sinodului.

„Reprezentantiloru cetatienessi si muni-
cipali li redica unu toastu D. Bonciu, in lim-
b'a magiara!

„Fora indoiela, celu mai interesante
toastu fu celu ce-lu redica V. Babesiu. Elu
si-goli pacharulu pentru amorea si armonia
intre deosebitele popora si confessiuni din
tierra, pentru binele comune. Elu desvolã
in vorbirea sa, cã precum parol'a statului
este *ordinea*, astu-feliu cea a besericessi este
pacea. Ordinea nainta securitatea materiale,
er pacea nainta desvoltarea spirituale seu
lumina. In modulu acest'a beserieca spriginosce
statulu intru implinirea scopului seu finale,
cãci fora pacea spirituale, fora lumina mintii
si cultur'a animei, nici nu se pãte cugetã ade-
verata ordine si securitate; si de aci este
chiar pan' la evidentia cãtu de sublimu si
nobile este misiunea besericessi in statu si cãtu
de mare lipsa are statulu de adeverat'a beser-
ica, care nainta si asecura in adeveratulu in-
tielestu pacea si progresulu reale prin lati-
rea armonicii si a amõrei intre cetatienii sei.

„Dupa acest'a cuventare, primita cu
cele mai viue aplause, toastã in numele
natiunii serbe advocatul D. Crestici, intru sa-
netatea si binele eppului, esprimendu si do-
rintã, ca acest'a se-si pãta resolve sublimu
problema intru bunastarea besericessi, spre fal'a
natiunii si spre binele patriei comuni.

„*Nicolae Lukacs* constatã in toastulu
seu cu cea mai deplina indestulire, cã atãtu
principiele desvoltate de eppu in cuventarea
sa de introducere, cãtu si cele desfasurate in
toastele de pan' aci, si in specie enunciatu-
nile cuprinse in toastulu lui Babesiu — ofe-
rescu o garantia securu, cã de aci nainte pa-
cea si armonia va un' pre toti cetatienii pa-
triei in actiunea de a nainta bunastarea co-
mune, prin ceea ce solenitatea de astadi cas-
tigã si o alta insemnetate speciale si binecu-
ventata.

„Si ultimele toaste secerara aplause
multe. Mai urmara si alte vorbiri ocazionali,
inse este peste pontia a le inregistrã tote,
dar voim sa accentuãm aci, cã tote fura
petrunse de spiritulu amõrei, concordiei si
fratietãtii si tote fura primite bine.

„La acestu prandiu, la care participara
136 persõne, domn' cea mai nefaciaraa vioi-
tiune si serbatoarea se fini cãtra sera tardiu.

„In decursulu prandiului doue musice
cantara alternative cele mai frumoãare, cea
mai mare parte piese nationale.”

Diplom'a domnessa,*

prin carea s'a confirmat alegerea
parintel' i IOANE METIANU de
Episcopu alu Aradului.

Nr. 4071.

*Noi Franciscu Iosifu Antãiu, din favori-
tãri'a gratia divina, Imperatu alu Austriei, Rege
apostolicu alu Ungariei, Boemie, Dalmatiei,
Croatiei, Slavoniei, Galitiei, Lodomeriei si
rege alu Iliriei scl., archiducele Austriei, marele
duce alu Cracoviei, ducele Lotaringiei, Salis-
burgului, Stiriei, Carint ei, Bucovinei, Silesiei
de susu si de diosu, marele principe alu Transsil-
vaniei, marchionulu Moraviei, contele Abisbur-
gului si a Tirolului scl.*

Spre memoria, prin acest'a incunoscin-
tiãmu tuturoru pe cari li prive sco, cã Noi,
condasi de gratia si de apicarea parintessa
cãtra credintiosii nostri ce apartienu diocessi
gr. orient. romane a Aradului, — dupa-ce
scaunulu episcopescu gr. ort. din Aradu a de-
venitu in vacantia prin alegerea de archi-
episcopu si metropolitu a pre venerabilulu
in Cristosu parinte *Mironu Romanu*, intimu si
actualu consiliariu alu Nostru de statu, cu
sinceritate iubitu credintiosu alu Nostru, si
prin intarirea pre gratiosa ce am datu acelei
alegeri, si dupa-ce sinodulu acestei diocessi
gr. orientali romane a Aradului intru intiele-
sulu articulu de lege IX. din 1868, si intru
intielesele ordinaatiunei nostre reg. ce, pre
bas'a numitulu articulu de lege am omisu sub
28 maiu 1869, la 14 februaru 1875 s'a in-
trunitu in liber'a Nostra cetate reg. Aradu, si
deputatii sinodali, cu maiortatea absoluta a
voturiloru lor l'au alesu pre reverendulu
Ioanu Metianu, protopresbiteru, mai apoi archi-
mandritu, totodata ca vicariu episcopescu
de Oradea-mare, si proprietariulu crucei nõ-
stre de aur pentru merite, pre inbitulu no-
stru credintiosu, de actualu si legalu *Episcopu*,
era sinodulu episcopescu gr. orient. romanu,
dupa implinirea conditiuniloru recerute de
regula, aflandu acest'a alegere de corespon-
dientã canõneloru besericessi, a venitu la
Noi cu aceea rogare, ca aprobãnd'o s'o in-
tarim gratiosu: cu placere plecãndu-ne la ac-
est'a rogare, si luandu in gratiosa considera-
tiune nu numai vietia nepetata a numitulu
Ioanu Metianu, curatã esemplara a mora-
vuriloru sale, distinsu merite ce si-le-a
cãscigatu si pana acuma, precum si zelõsa si
neobõsitã implinire a detorintiloru sale, si
pe langa tote acestea eminintã si autorita-
tea sa, cunoscuta la totu jurulu seu, de ase-
menea virtutile sale excelenti, si numeroãele
sale decoruri si insusiri sufetesce, vrednice
de ataru prelatu; luandu in consideratiune
totuodatu si distins'a sa cruditãne, esperi-
intã in conducerea causerulu in modulu pre-
vedietorulu, doveditu in desbaterea afaceri-
loru incredintiate densului, precum si cre-
dintia ce la tote ocaziunile a dovedit'o cãtra
noi si cãtra inalt'a nostra Casa, de asemenea
cãtra tier'a nostra Ungaria, cãtra constituti-
nea si legile acesteia; in fine luandu in conside-
ratiune juramentulu densului, ce l'a pusu in
manile nostre cãtu mai solenu si cãtu mai rigu-
rosu despre aceea, cã pururia va pazi credintia
cu cea mai mare strictetã: pro bas'a alegerii
densului, carea se intãlnesce cu incuvintã-
rea nostra, cu consciintia securu, cu judecare
matura si scotindu bine in sufletulu nostru,
de dupa plentitudinea poterii nostre, si de
dupa dreptulu nostru supremu, pre densulu
in pomint'a demnitãte de Episcopu, gratiosu
l'am intaritu si l'am aprobatu, precum prin

*) Publicãmu acest'a diploma in tipu de intregire
a descrierii actului de instalãtune a dlui Eppu.

Red.

acest'a lu-intarim si-lu aprobãmu de Epis-
copu gr. or. romanu alu Aradului.

Deci pre densulu prin acest'a lu-impu-
terim, ca se implinesca tote agendele epis-
copessi ale besiciei si religiunii sale, cu tote
datinele ce-i competu Lui ca atare, cu drep-
turile, beneficiile si prerogativele, pana
atunci, pana candu va remanã in credintia
oblegata cãtra noi, precum si asteptãmu dela
densulu cu deplina incredere, cãtra nalt'a
nostra casa, cãtra tier'a nostra Ungaria, cãtra
constitutiunea si legile acesteia, — fora nici
unu impedicamentu si contradicere in die-
ces'a sa intrãga sã traiesca liberu si in paco,
folosindu-le acelea.

Pentru mai mare cradiementu alu acës-
tor'a, am estradatu acest'a diploma prove-
diuta cu propri'a subscriere a Nostra si cu si-
gilulu Nostru pendinte mai mare, prin ma-
nile sinceru iubitulu Nostru credintiosu, ale
spectabilelu si magnificulu *Augustinu Tre-
fort*, ministru Nostru ung. de culte si de
invetiamentu publicu, in Viena la 23 martiu,
anulu Domnului 1875, in alu 27. alu domni-
rei Nostra in Ungaria, Boemia si in cele
lalte tieri.

FRANCISU IOSIFU mp.

Augustinu Trefort mp.

Dela Diet'a tieriei.

De candu cu guvernulu nou, celu *libe-
rale*, in Cas'a reprezentativa a Ungariei nu se
pre desvelescu desbateri meritoriali asupra
proiectelor ce presenta regimulu, ci parintii
patriei, fora a intende vorbe multe, le primescu
en bloc mai pe tote; de aci apoi nici nu avem
a reportã multe din colo ce se vorbescu
in svatulu tieriei, ci insiram numai numele
si ordinea in care se presentara proiectele. —

In sedinta de luni 26 aprilu, mai an-
tãiu min. finantiloru, C. Szell, presentã unu
proieptu de lege, dupa care este de a se platã
provisoriamente dare pentru padurile cele scute
tite pan' acuma din confinulu militare pro-
vincialisatu si anume: 25 cr. v., a. dupa unu
jugu de padure de gorunu; 18 cr. v. a. dupa
unu jugu de padure mestecata, mai multu
de diametate nu de gorunu, dar de una esti-
mãtione de 100 fl. v. si 10 cr. v. dupa unu
jugu de padure cu pretiu sub 100 fl. v. a.
Acestu proieptu se va pertrapã in curendu.
— Apoi s'au primitu nesce modificãri ne-essen-
tiale, recomandate la proiectele despre dã-
rile cele noue prin tabl'a boieriloru. — In
urma se trecu la desbaterea proiectulu de
codice comerciale, si se votara fora greutãti
pana la § 223. — Cu atãt'a sedinta sa re-
dicã. —

In sedinta de marti 27 aprilu, presie-
dintele anuciã cã: A. Maday, L. Szmrec-
esãny, St. Pisuth si C. Balogh sunt denumiti
de notari publici. La acest'a I. Madarãss
propuse se se insareine presiedintele se provõce pe
cei denumiti, cã se se decliare ce vor se fie,
notari publici ori deputati, si apoi se remana
la un'a. Acest'a propunere se va desbate in
sedinta de sambata. — Dupa aceea pre-
sentã C. Tisza unu proieptu de lege pentru
regularea afaceriloru comunali ale cetãtiloru
cu juridictiuni nedependinti. Acestu proieptu
se va pertrapã dupa ce va fi desbatutu mai
antãiu in comisiunea. — In fine se continua cu
cea mai mare rapediune desbaterea si vota-
rea codiculu comerciale pan' la § 515 fora a
se fi nascutu desbateri meritoriali. — Cu atãt'a
sedinta sa re-dicã. —

In sedinta de mercuri, 28 aprilu, si-a
presentatu reportulu comisiunea esmisa pen-
tru regularea referintiloru intre statu si
besericu. — Dupa aceea min. T. Pechy presentã
in numele introgulu ministeriu unu proieptu

während des Grenzbestandes und der gewesenen Re-
volution Gelegenheit hatten mein Thun und Lassen
kennen zu lernen, zu befragen. — Geruben ferner
E. D. die Versicherung entgegen zu nehmen, dass
jeder Roman ein treuer und loialer Unterthan Sr.
k. k. ap. Majestät und von der Ueberzeugung durch-
drungen sei, dass er nur in dem festu. Anschlusse
an die hohe Regierung seine nationale Entwicklung
und Glück finden kann.

Entschuldigen E. D. meine Sprache und neh-
men in gewõhnter Huld die Versicherung hin, dass
ich jeder Zeit das Beste für den allerhöchsten Thron
und Staat zu leisten auch mit Aufopferung meines
Lebens, wenn die Umstände es erheischen werden,
bereit war und bin.

Naszód, 18. Mai 1852

E. D. ergebenster Diener
Macedon Popp, mp.
bischöflicher Foran-Vicar.

Preotimea vicariatulu, — din cauza cã
nici are mertia delu poporu, nici di de lucru,
precum este datena in totã tier'a Ardealului
si in Ungaria despre una parte, era despre
alta parte cea mai mare parte din lips'a caso-
loru parochiali fiindu silita a locui in casele
loru proprie, precum si a-si capetã midilõcele
de subsistintia din mostele lor proprie,
fiindu cã portiunile canonice sunt forte mice,

tenat'a bunavointia asecurarea, cumca cu in totu tem-
pulu am fostu si sum gata a prestã totu binele pentru pre
inaltulu tron si statu, si cu sacrificarea vietiei mele de
vor cere imprejurãrile.

Naszodu, in 18 Maiu 1852.

Alu S. V. umiltu servu:
Macedon Popp mp.
vicariu ep. foraneu.

necomplete, pre dealuri asiediate si acoperite
cu spini, mesteceni si arini, prin urmare nici
cum calificate, ca se pãta unu preutu a-si
capetã din dinsele subsistintia sa — venindu
dupa desfiintarea institutulu de granitia
fondulu proventelor, compusu din ceptulu
regale a comunelor, la erariulu civilu, care
nu potea dice ce colu militare, cã acelu fondu
este infintiatu pentru scopuri militari, si
asiã incetandu acelea, — si-au asternutu o
rogamente la vicariulu, ca se se mai faca in-
cercãri pentru imbunetãtirea sortei lor;
deci eu luandu rogan teãta loru in osebita
consideratiune, in a. 1851 am facutu o repre-
sentatiune la ordinariulu blasianu, in care
descriindu cu viue coloru starea loru cea rea
si pucinele provente, aretandu cã fondulu
proventelor e proprietatea comunelor si
celu mai potrivit ivorlu pentru imbunetã-
tire, si aretandu cã scopurile acele granitie-
resci pentru cari se lipsise comunele de acelu
dreptu si pentru cari se infintiasse acelu fondu
au incetatu, — l'am rogatu se se indure a
midilõci la inaltulu regimu imbunetãtirea
sortei preotiloru din acelu fondu. Acest'a m'a
indreptatu la acceptare pana la organizarea
tuturoru parochieloru din Ardealu. Eu nu
m'am indestulitu cu acest'a resolutiune, ci
venindu Maies't. Sa. Imp. Franciscu Iosifu I.
in Ardealu si onorandu cu presentia sa ora-
siulu Bistritia in luna lui iuliu, am compusu
o alta suplica de nou, in limb'a germana, si

dupace au subscrisu cãtu-va preoti uniti si
neuniti in numele intregii preotimi, a im-
manuatu — cu ocaziunea depunerii omagiu-
lui — parochulu Rodnei-vechi, *Elementu Lup-
siai*, care deci a capetatu signatur'a cea mare,
totusi pana ce amplotatii civili au facutu cer-
cãrile de lipsa despre veniturele preotiloru
si le-au conscrisu ca asiã se se vedea cãtu va
fi de lipsa a se suplini, s'a amãtatu lucrulu
pana la anulu 1861, candu alegãndu-se
cestiunea cãtre condiitiunea fostiloru grani-
tieri din rimentulu naseudoanu si repunen-
du-se comunele din valca Rodnei in possessi-
nea dreptulu regalu, si dandu acestea din
võia libera trei din patru partii din venitele
acestui dreptu pentru sustinerea scõlei nor-
mali din Naseudu, a celoru triviali din San-
giorgiu, Telciu si Zagra, cum si pentru infi-
ntiarea unui gimnasiu si a unui convictu,
nu s'a incoronat amentit'a suplica cu resul-
tatulu ce-lu sperãm cu retrãmãtoara supli-
cei dela cabinetu, si asiã si acest'a a avutu
sõrtea rogãrii din anulu 1817.

Cãtra finea lui septemvru 1852 fui pro-
vocatu de cãtra episcopulu Fagarasiulu Alos-
sãndru Siuluti, de a merge cu dinsulu la
Viena spre a-lu ajuta in mai multe lucruri sus-
ternende Maies'tãtii Sale si Inaltulu regimu
si componende tote in limb'a germana. Acestei
provocãri am satisfacutu si dupace am ajunsu
in Viena mi-a datu o multime de scrisori si
representatiuni cãtra Maies'tate si ministeriu,

— mare parte despre certo cu neunitii, er
altele despre lipsele ordinariatulu si pustiirea
dominiulu episcopescu, si unele despre ne-
sitateã organizãrii parochieloru si a imbu-
notãtorei sõrtei preotiloru, — scrisu parte in
lin b'a latina, parte in cea romana, ca se-le
tra'icu in cea germana, cari dupace in vre-o
6—7 septemano, adeca din dilele cele de an-
tãiu a lui octovro pana la lasarea de postu a
postulu Nasceri Domnului le-am gatatu, dupa
care apoi tote le a datu Maies'tãtii si Ministe-
riulu de cultu, inse mai tote au remasu fara
resultatu, afara de o representatiune despre
starea cea desolata a Dominiulu episcopescu,
pentru a caruia punero in rendu i-s'a datu o
anticipatiune dela erariu, erga restitutionem
fara interusuriu, pare-mi-se de 15000 fl. —
Tote bucuros le-am scrisu in limb'a germana,
si numai la certele cu neunitii nu am avutu
võia, fiindu cã prevedeam, cã Inaltele locuri
numai vor ride de ele si vor bate in palme
de nebuniele Romaniloru, fiindu cã cuprindeau
scãndãle ne-audit', cum betãi de ale preoti-
loru uniti cu neuniti cu cadelnitã, smulsuri
de barbe, ba chiar prinderi de peptu in be-
serece etc. osebitu din partile Sãbfulu si
ale Fagarasiulu, si l'am rogatu pre episcopu
se nu le dõc, inse indesiertu, cã nu l'am po-
tutu abate dela propusulu seu. —

(Va urmã.)

de lege, prin care acestă cere plenipotinția generală de o parte pentru regularea pretensiunilor de desdaunare ale societăților de la drumurile ferate, formulate în fața de stat în suma de 90 mill., de alta parte pentru a urca interesele de garanția la unele societăți, ca să întreprindă investițiile necesare înca. Acestu proiectu de lege se stramose, spre desbatere, comisiunii de drumuri ferate și celei financiale. — Totu min. Pechy răspunde la o interpelațiune a lui I. Madarász, că pan' aci nu avutu rezultatulu doritu dispușiunile ministrilor fosti cu privire la întrebuintiarea limbei magiare în oficiale de la drumurile ferate, și constata rezultatulu imburcuratoriu prin numeri, promitiendu că să elu si-va dă nisuinti'a să introduca l. magiara unde nu s'a introdusu înca. Acestu răspunsu se ia spre știința. — Urmă apoi continuarea și votarea în întregu a codicelui comercial, care se și primi fora modificări. — În urma se încep desbaterea asupra unui tractatu cu Russia, pentru stradarea reciproca a inculpatilor refugiatu; dar fiindu tempulu naintatu, șiedinti'a se redică. —

În șiedinti'a de joi, 29 aprilu, se prezentara mai multe raporte comisiunali, și se continuă desbaterea și se votă fora greutăți convențiunea încheiată cu Russia, în cauză inculpatilor refugiatu. — Cu atâta șiedinti'a se redică. —

Vineri în 30 aprilu se prezentara raporte comisiunali, între cari și celu alu comisiunii de imunitate în cauză de procesu a lui V. Babesiu, redactorele Albinoi. Aceste raporte se vor tipări și apoi desbate. După aceea se ceti ordinea lucrărilor, cari mai are de a le resolve diet'a, și apoi se redică șiedinti'a. —

În șiedinti'a de sambata 1. maiu se desbat raportulu comisiunii de petițiuni, primindu-se peste totu propunerile acesteia și și astu-feliu avisandu-se tôte petițiunile la respectivii ministri. —

În șiedinti'a de luni, 3 maiu, mai antaiu se desbat și votă să în generalu și în specialu proiectulu de dare asupra padurilor scutate pan' acuma din confiniulu militare provincialisatu.

Urmă apoi desbaterea asupra proiectulu de bugetu pro 1875. Asupra acesteia se încep o discușiune moritoriale și de aceea referam decursulu mai pre largu.

Referintele L. Horváth constata, că proiectulu de sub discușiune este rezultatulu contrasat alu concluderelu ce le luă pana aci Cas'a deputatiloru. Apoi întona că desu proiectulu presenta unu deficitu de 21 1/2 mill., totuși elu se pôte privi, în comparare cu cele trecute de unu progresu spre mai bine și regimulu actualu a început d'já a documenta, că este gata să întreprindă tôte economisările și reformele posibile și în viitoriu. În urma reflectandu, că guvernulu de astadi n'a avutu tempu destulu ca să se precisede și schittede în detaiu program'a sa pentru viitoriu, roga Cas'a să fie la asta împrejurare cu considerare și deci se votede proiectulu de sub întrebare.

Luă apoi cuventulu br. P. Sennyey. Elu constata: antaiu că chiar min. actualu alu financiaru, C. Széll, și celu de interne, C. Tisza, însemnara de celu mai periculosu tocmai acelu modu de acoperire a speseleru ce-lu recomanda astadi ei însisi cu cea mai mare caldura; apoi reflecta, că C. Tisza cu ai sei fitu celu ce nu vol a primi nici de base la desbaterea speciale tocmai proiectulu de bugetu ce-lu apera astadi.

De aci areta apoi, că cum se dicea atunci din partea acestora, că calamitatea financiară de la noi nu se pôte delatura, fora reformarea radicală a sistemului actualu și totuși acesti criticatori intrara în guvernulu pe bazele trecutulu și nu numai nu spunu cum vor să le reforme și încatu vor să validitode principiile ce le oponeau guvernulu trecutulu, dar înca apera bazele pe cari stetea guvernulu trecutulu. Ast-feliu constata că rezultatu fusiunii și schimbarea personeleru în cabinetu și formarea unei partide mari, fora a se fi produsu ceva bine pentru țiera. De aceea reflecta că regimulu actualu a gresitu foarte tare, că n'a prorogatu Diet'a și se fi pregătitu în vre o dōue lune proiectele de reforme ce accentuau omēni ce-lu compun astadi, și se fie pasitu apoi naintea Dietei cu unu planu precizat, după care intenționedi să delature greutățilo și lipsele financiale. Regreta deci că guvernulu a preferitu să se presente naintea țierei numai cu nimbulu ce-lu au personele din cabinetu și pe bazea acestuia precum și pe bazea încredeleru și aplecăriloru personali, sub firm'a liberalismului și în urm'a aternării multor'a de la regimulu — se puse să imbețe poporațiunea de credință, și prin fusiune s'au delaturatu relele. Sennyey arēta, cumca prin acesteia i-a succesu regimulu să se compuna o unelă potornică — o majoritate însemnată în Dieta — dar constata că prin această situațiunea cea rea și amenințatōria de mai nainta nu s'a schimbatu intru nemica. Sustiene de aci că prin încrederea anticipată regimulu, fora a fi basata pe realitate, s'a maritu numai responsabilitate acestuia, și astu-feliu este de temutu ca nu cum-va să cada întregu edificiu.

ciulu de statu, după ce poporațiunea se va vedē insielata în speranțiele și încrederea sa, ceea ce cu atātu mai usioru se pôte asteptă, căci din raportulu despre starea cassei statului se vede acū înca, că în anul viitoriu ne vom telni erasi cu proiecte ori pentru imprumute noue, ori pentru urcarea dărilor, căci să deficitulu de 21 1/2 mill. arc să fie la tōta întemplantu cu multu mai mare. — În urm'a acestei stări Sennyey rōga regimulu, ca să previna opiniunea publică prezentandu țierei și o realitate și să nu astepte, ca să ajunga lumea a se vedē insielata în speranțe și de aci să mai cada asupra țierei și alte nefericiri. Sennyey dorose acestă, ca să fie opiniunea publică în chiar cu cea ce intenționedi regimulu, ca asi să se șie poporulu că ce arc de asteptatu. Astu-feliu elu cere de la regimulu răspunsuri la vr'o 10 întrebări de viētia și regenerare pentru cassa statului, asi: voiesce regimulu să contraga ministriele, grupandu mai potrivit agendele? — în cātu și pre langa ce legatari voiesce regimulu să largēca cerculu de activitate alu municipielorū? — potear să cessopere economisări în bugetulu comunu și ce pusetiune va să iēe cu privire la legea de apărare? — cum dorose să deslege cestiunea banței? — ce dorose să întreprindă faciă de usurarā? — La atari și înca alte câte-va întrebări cere Sennyey răspunsulu pozitivu, căci guvernulu trebuie să se fi întielesu pan' aci în aceste puncte și să aiba o pusetiune precisă; apoi de la deslegarea loru aterna restaurarea cassei statului și în urma prin aceste răspunsuri se va latu în poporațiune o orientare, ca să șie cū și pentru ce va să se deē votulu seu la alegerile ce ni stau înainta. —

Si pre langa tōte acesteia Sennyey se pronunță, că primese proiectulu de bugetu, căci prin acestă nu se dă regimulu votu de încredere.

A. Almásy se pronunță contra proiectulu, criticandu regimulu trecutulu și recriminandu membrii din fostulu centru stangu.

E. Simonyi dechiară, că elu și-va precisă pusetiunea sa după ce regimulu va fi răspunsu la întrebările baronului P. Sennyey. —

Luă apoi cuventulu ministrulu financiaru C. Széll. Elu răspunde lui Sennyey, că numai transacțiunile de fusiune l'au adusu pe elu și socii sei să renunția la convicțiunile pronunțate și aperate nainta de a intră în guvernulu; și apoi spune că chiar de la începutu regimulu actualu a și enunțiatu în principiu introducerea aceluor reforme în sistema, prin cari se spera economisări, dar regimulu nu a potutu să le introduca numai decātu și asi să îndestulece ca să medilocēca estu-tempu celu pucinu economisările posibile între marginele sistemului actualu.

Dupa acesteia reflecta, că regimulu actualu n'avu tempu să pōta pregăti o programă specială și prorogarea Dietei n'a aflatu-o cu scopu; de aceea crede că enunțatiunile regimulu, facute cu privire la starea financiară, pentru momentulu sunt destula programă, și în viitoriu vor dă programă specială. În redințedi deci că regimulu a cugetatu la viitoriu și de aceea asigura, că — dacă vor incurge venitele și estu-tempu casi anul trecutulu și nu va fi cercata țiera de calamități nu prevediute — vor fi în viitoriu destu bani în cassa țierei cātu să fie tempulu liberu pentru regularea bilantiului și delaturarea releloru ce ne lantue.

În urma dechiară, că răspunsulu specialu la întrebările lui Sennyey nici nu se pōte a se dă, căci elu ar fi daunosu pōte în multe privinți, mai alesu relative la cestiunea banței și a convențiuniloru vamali. Astu-feliu rōga Diet'a să fie îndestulita cu enunțatiunile ce se fecera pan' aci din partea regimulu, căci pe bazea acestora elu va să corospondă necesitățiloru urginti și se va ingriji și pentru viitoriu după potința. —

Dupa acesteia rectifică br. Sennyey că elu nu cere programă specială cu privire la deslegarea cestiuniiu banței și a convențiuniloru vamali, ci dorose să comunice regimulu celu pucinu sistem'a.

Luă apoi cuventulu E. Simonyi. Elu discută asupra nascerii regimulu actualu și a compunerii partidei liberali și rememorandu pusetiunea fostulu centru stangu faciă de afacerile comuni — constata de aci, că regimulu actualu și cu partit'a sa arēta prin neprezentarea unei programe că nu-si chiarificati și orientati nici în cele mai vitali cestiuni ale țierei. După aceea însemna, că elu nu vede mantuire, decātu dacă reformele de sistema se vor referi și la afacerile comuni. Si în urm'a acestor'a Simonyi invita regimulu, ca să prezente o programă și prin astă să arete prin fapte, că fusiunea are urmări bune și s'a facutu în interesulu țierei. Pana ce nu va face acestă, Simonyi cu ai sei ceru prin unu proiectu de resoluțiune respingerea proiectulu de sub întrebare, și dechiară că vor să se încorde din tōte poterile, ca să impedece legiferarea proiecteleru ce prezenta regimulu, cum de esemplu plenipotinția generală în afacerile drumuriloru ferate. — Cu atātu șiedinti'a se redică. —

Oravitia-mont. in 23 aprilu.

Poporulu romanu preste totu e unu poporu agronomicu, dar și pe acestu teren uinea nu a facutu multe ce sunt de lipsa, înca nu a cuprinsu economi'a din tōte laturile, ca să o cultivedi după cerința și spre folosu mai mare. Cu pomaritul, unu ramu de frunte alu economiei, a remasu forte îndereptu și desi se afla pe ici colii unele prejururi, unde romanii produc pōme, pōmele aceste preraru sunt nobilizate, ci pre cum l' dă natur'a. Acestă provine dela nepriceperea poporului, și acesta nepricepere este sustienuta prin lips'a de invetiatori și preoti bravi, cari se pasiesca luminandu și îndemnandu cu cuventulu și mai veroscu cu esemplulu pe acestu teren; lips'a acestă în sine purcede maro parte dela n'grigirea consistorielorū nōstre, cari adu dispunū peste școle și peste invetiatori și preoti.

Dēca mergi prin satele romane, apoi la tōta școl'a afii și gradina, dar în cele mai multe afara de nescē semenaturi amarite în câte-va straturu nu afii șeu nici unu pomu șeu pucini și vechi. Caus'a e, repetu, că nici invetiatori, nici preotii nu sunt ajunsi la cunosciința folosului mare din pomaritu.

Acu în comitatulu Carasiului sunt vr'o 7 sate de bulgari, de mai lungu tempu asiadiati între noi romanii, și fiindu că locuescupe langa riulu Carasiu, se numescu Crasioveni, și locuindu în locuri delōse și petrōse, se ocupa multu cu pomaritul, — și anume, pe locurile unde nu pōte amblă plugulu de petri și stēnuri au gradine cu pomi.

Pe ei îi vedemu cu carale încarcate, cu mere, pere, ciresie, visine și nuci, caletorindu mai prin totu Banatulu și returnandu cu pung'a plina de bani șeu cu carulu plinu de bucate, și pōmele loru de regula cumpērandule romanii, ba înca cātu de proteste cumpērandule, cu paguba, dandu adeca bucate scumpe în schimb cu ele. — După cercetare în această cauză am aflatu că d. e. comun'a Crasiova într'unu anu vinde numai nuci de 4—5 mii de florini și alte pōme câte de 6—7 mii de florini.

Atātu sila de popa și dascalu romanu de prin prejuru, și se nu bage sēma, și se nu invetie pre romanu a face și elu asi! De mirare, această nepasare romani! Si pelanga tōte că este și ordinatiune ministerială, ca să se faci școle de pomaritu, abiă la alu diecele invetiatori veditu că a începutu ceva pucinu în această privința!

În Oravitia-montana dlu invetiatoriu Iosifu Novacu, de multu totu a staruitu la comitetulu parochialu, ca să infintiede o școlă de pomaritu, de ora-ce biserici'a gr. or. are în orasiu o gradina de peste șisese juguri de pamentu, și după vorba și lupta multa cu onorazi catetiani, abiă în primavēr'a din 1874 s'a potutu infintia școl'a de pomaritu, avendu mai multu a se atribui energiei și ostenețeloru dlui Novacu reesirea. În această școlă de pomaritu sunt 626 de meri, 300 de peri, 300 ciresi, 300 pruni feluriti, 34 visini și totu sunt nobilizati din soiurile cele mai bune, deosebidi din școl'a de pomaria a societății drumului de feru, și aci invetia punci a altui șeu oculă și mai multu cunosciințe de pomaritu.

Dupa acestu începutu norocosu, desi destulu de tardiu, comitetulu parochialu, și intru lupte mari, a medilocitu, ca în gradin'a bisericeii, ce parte mare jace pe delu se se sadēca pomi, și în primavēr'a această s'au saditu 450 de meri și peri, 125 de ciresi, 550 de pruni și 54 de nuci; merii, perii și ciresi totu alniti din felurile cele alese dela societatea drumului de feru.

Astfeliu unu locu mare, pe unde nu creșcea mai nice ierba, nici alte plante de folosu, s'a prefacutu într'unu capitalu pentru biserică, care în cāti-va ani arc să i aduca venitulu însemnatu.

Eu credu că o timpulu ca consistoriele nōstre să aiba mai multa grige de intro-

barea pomaritului și să pregătōca caus'a, ca la altu anu în tōta comun'a să fia școlă de pomaritu, și unde nu va fi, să îndemne totu meru, ma să și pedepsēca pe cei lenesi și netrebniici. —

Varietati.

* (Istori'a condeuluiu sembriasiu.) Sub acestu titlu a publicatu „Orientulu Latinu“ din Brasiovu în foisior'a bralului seu 11 din 1875 o biografia a unui anonim'u. „Telegrafulu romanu“ din Sibiu înseîn nrulu seu 12 din 1875 între varietăți veni de sustienū, că aceea biografia este pseudo-biografi'a tericitului br. V. L. Popu, care chiar în același tempu trecuse la cele eterne. — Cu privire la acesteia, în șiedinti'a de la 2 martiu a. c. a comitatulu Asociatiunii transilvanene, dlu E. Macellariu arēta, că asertulu „Telegrafulu romanu“ „plenesce în faciă adevēralu, onestitate și sentulu de umanitate și crestinetate, manifesta unu spiritu spurcatu, o anima perversa și trebuie să apara de o adevērata blasfemia în ochii ori caruia ce cunosce meritele defunștulu pentru patria și natiune;“ astu-feliu consentiendu totu membri comitetulu cu cele sustienute de dlu E. M. se luă în unanimitate urmatoriulu concludu: „Comitetulu esprime profund'a sa indignatiune pentru blasfemi'a comisă în „Telegr. rom.“ fora așsa și fora dreptu prin aplicarea „Condeuluiu simbriasiu“ la person'a fostulu presiedinte alu Asociatiunii transilvanene, br. V. L. Popu.“ —

* (Consecrarea intru protosincelu.) Ni se descrie din Caransebesiu, ca solenitate îndatnate la pascele nōstre este-tempu s'au mai adausu, spre bucuri'a credinșiloru diecesei, prin ceremoniele de consecrare intru protosincelu a protodiakonului Filaretu Musta Atare consecrare înca n'avuse locu pan' aci în Caransebesiu și de aceea bucuri'a a fost generală.

* (O hora natională romana.) Ni se împartiesce o invitare de prenumeratiune la opulu musicalu „O hora natională romana“ compusa pentru pianu de C. Gombosovici. — Pretulu 50 cr. v. a. — Prenumeratiunile se tramitu, sub adres'a Compuneriloru la Cernauti. —

Publicatiuni tacsabili.

Concurse:

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu romanu gr. or. în comun'a Hezerisiu, în protop. Lugosiuului, cotelu Carasiului, se deschide concursu pona în 21 maiu a. c. calendariu vechiu.

Emolumentele sunt: 300 fl. v. a. salariu anualu, două jugere de pamentu aratoriu, gradina de unu diumetate de jugere estravilanu, cotelu liberu și patru orgii de lemne.

Doritorii de a ocupă acestu postu, au a-si adresă recursele lor, timbrate și instruate în întielesulu statutulu org. bes. catra on. sinodu parochiale gr. or. din Hezerisiu și a-le tramite dlui protop. Georgiu Pestsanu în Lugosiu. Comitetulu parochiale, 1—3 în contielegere cu d. protopr. tractuale.

Devenindu postulu de invetiatoriu la școl'a comunala romana de clasa I. de baieti din Satulu-nou vacante, pentru implinirea acestui postu se esorte concursu cu terminu pana la 11 maiu cal. nou. —

Emolumentele sunt: a) Salariu anualu în bani gata: 400 fl. v. a. b) 4 orgii de lemne; c) cotelu liberu în natura și o gradina de 800 stangeni patrați.

Competitorii voru să se tramite petițiunile loru bine instruate scaunulu scolasteculu din Satulu-nou, prin pretur'a cerculu din locu, pana la terminulu susamintitu; petițiunile mai tardiu tramise nu se voru luă în consideratiune. Concurrentii au să alature petițiuniloru loru și o dechiaratiune, cumca în casu de voru fi alesu, se deoblega a tienē cantarea în biserică fara de a prinde vreo remuneratiune pentru aceea. —

Satulu-nou (B. Ujfalu) în 11 apr. 1875. 2—3 Scaunulu scolasteculu.

Loculu de cura

INSUL'A MARGARETEI,

in nemedilocitu apropiare de capital'a Budapesta.

Temperatur'a fantanelor artiesice de 35° R. — Cade de porcelanu și de marmure, precum și separe în petra, și cu aparate de dusie, — partie de parcu marete, — 300 de odăi prevediute cu totu confortulu, — salonu de conversatiune, — gazete din țiera și strainetate, — musica pre fie-care dia.

Morburile intru cari ap'a insulei Margaretei s'a folositu cu succesu favorabilu sunt: Podagra, — reumele la incheieturi, de musculi și de nervi, — infamarile cronice de incheieturi și de pele, — contractionile și intiepenirile după podagra, vatemari esterne și tifus; bōlele cronice de pele; — dorerile ce provinu de la vatemari din afora șeu de versatu; — plagele dorerose; — petra din besica; — impedecarile în monstruatiune, etc. etc.

S'au folositu cu bunu succesu termele în intru, la morbulu cataralulu chronicu de stomacu, și de pantece. — Pe insula se afla spicioria. Dr. Verzar este mediculu ord.

Se concede scadiementu în pretiu — la abonamentulu seu cumpere imprenda de bilete pentru bai și pentru vaporu.

Locuitoriloru pe insula li se facu favoruri atātu la băi, cātu și la vaporu. Comunicatiunile cu capital'a în fie-care vōra cu vaporulu. 4—6*

Sesonuulu de vara se începū la 1. maiu.

Comande pentru locuțiune primesce

Inspectoratulu de pe Insul'a Margarete, p. ult. Buda-Vechia.